

**Vlaamse
filmmpjes**

3211 - Halfmaandelijkse - 78e jaargang - 14.9.2007 - P109278 Afgiftesekantoor 3200 Aarschot 1

LAND

Johan Vandevelde

Het geheim van Nicolas

Eervolle
vermelding
John Flanders-
prijs-Averbode
2006

averbode



FANTASY

Johan Vandevælde

Het geheim van Nicolas

Cover: Johan Dockx

Eervolle vermelding

John Flanders Prijs 2006

Weduwnaar en werkloos

De sneeuw bedekte de Londense straten geruisloos met een wit tapijt. In de smalle steegjes van de wijk Spitalfields verdwenen de vlokken tussen de modder op de kasseien. Alleen op de daken van de armoedige huisjes bleef hij liggen, alsof hij een stukje van de ellende probeerde te bedekken. Een kolenkar ratelde voorbij en wat verderop kondigde een voddenkoper luidkeels zijn komst aan.

In het donkere achterkamertje stak de lijkbiddervrouw kaarsen aan en het zwakke, flikkerende licht wierp spookachtige schaduwen op de muren.

Jack Creed bleef in de deuropening staan. Het kaarslicht toverde weer wat kleur op het witte gezicht van zijn moeder en even leek het of ze alleen maar sliep.

‘Arme knul’, zei de lijkbiddervrouw en ze ging de kamer uit.

Jack kwam stilletjes dichterbij, alsof hij bang was om zijn moeder wakker te maken, en bleef naast het bed staan. Wat zag ze er vredig uit. Nu had ze geen pijn meer, daar was hij zeker van.

‘Ik ga niet dood, mijn lieve jongen’, had ze gezegd. ‘Er zijn nog andere plekken dun deze.’ Hij wist niet juist wat zo bedoeld had, maar hij kon nog voelen hou ze zijn lange, donkere lokken van voor zijn ogen geveegd had. Het was net alsof er een stukje droog brood in zijn keel zat en hij voelde zijn ogen vol tranen lopen. Gelukkig was zijn vader er niet. Als die hem zag huilen, zou hij vast een oorvijg krijgen.

Michael Creed werkte in een fabriek waar rubber verwerkt werd in allerlei producten. Hij mocht niet naar huis tijdens het werk. Zelfs niet toen zijn vrouw op sterven lag. Anders moest hij de volgende dag niet meer terugkomen, had zijn baas gezegd.

Jack streeelde nog een laatste keer over de koude hand van zijn moeder. Maar hij trok zijn vingers vlug terug toen de deur plots openging. Zijn vader stormde de kamer binnen en Jack veegde bliksemsnel zijn wangen en ogen droog.

Michael knielde naast het bed van zijn vrouwen begon te huilen. Dat verbaasde Jack. Maar het verbaasde hem nog meer dat zijn vader er was. Hij moest toch werken?

‘Jenny toch’, zei zijn vader alleen maar.

Hij boog voorover en kustte zijn vrouw op haar lippen.

De lijkbiddevrouw nam Jack mee de kamer uit, zodat zijn vader alleen kon zijn met zijn vrouw.

Een man met gifgroene ogen

Omdat Jacks vader de waarschuwing van zijn baas in de wind geslagen had en naar huis gegaan was, zat hij nu zonder werk. Dat was een groot probleem voor iemand die niet alleen zichzelf, maar ook een tienjarige jongen te eten moest geven. Goed werk was schaars en voor Michael zat er niets anders op dan zich iedere ochtend bij de poort aan de dokken aan te melden als dagloner. De voorman kwam dan de mannen uitkiezen die hij die dag nodig had. Maar het gebeurde meer dan eens dat Michael zonder werk naar huis moest terugkeren. Geen werk betekende geen geld en dus ook geen eten en Jack moest steeds vaker met een knorrende maag naar bed.

‘Trek je jas aan!’ zei Michael toen hij op een avond thuiskwam. ‘Een van de dagloners heeft me de naam gegeven van een man die ons kan helpen.’

Jacks gezicht klaarde op. Iemand die hen kon helpen? Misschien zou die man zijn vader wel werk geven! Dan kon hij genoeg geld verdienen om iedere dag vers brood te kopen!

Michael zette er stevig de pas in. Jack moest rennen om hem bij te houden in de smalle, kronkelende straatjes. Het was al donker en de sneeuw op de vensterbanken glinsterde in het licht van de straatlantaarns. Tussen het touw waarmee Michael zijn broek om zijn middel vastgesjord had, stak een mes. Spitalfields was immers niet alleen een van de armste buurten van Londen, het was ook een van de gevaarlijkste.

‘Hoe heet die man die ons gaat helpen?’ vroeg Jack.

Michael antwoordde niet en Jack vermoedde dat er iets heel gewichtigs zou gaan gebeuren.

'Blijf hier wachten', zei Michael uiteindelijk en hij liep een deur binnen. Jack zag dat hij voor een kroeg stond. Er klonk gelach en gepraat uit de deuropening. Boven de deur hing een uithangbord met een beer en een wapenschild erop. *The Bear and Arms* stond daar in sierlijke, goudkleurige letters onder.

Het was ijzig koud en Jack ging wat dichterbij het keldergat zitten, waaruit warme lucht naar boven kwam. Het wachten duurde eindeloos lang. Hij probeerde eens door het raam naar binnen te kijken, maar door de bolle ruitjes zag hij alleen maar vervormde schaduwen.

Plots ging de deur toch weer open. Michael verscheen in de opening en wenkte hem.

Jack volgde hem door de donkere, rokerige kroeg naar een tafeltje in een hoek. Daar zat een brede man met een rond gezicht en kort, blond haar, dat tegen zijn hoofd plakte. Zijn gezicht zat vol zwarte vegen en zijn wangen gingen schuil onder dikke bakkebaarden. Hij droeg een bruinleren jasje, dat al verschillende keren versteld werd. Op de tafel stond een kroes bier en rustte een deftige hoge hoed, die helemaal niet leek te passen bij het armzalige uiterlijk van de man. Tegen de tafel leunde een houten stok met een scherpe pin aan het uiteinde.

'Pet af!' bitste Michael.

Hij griste Jacks pet van zijn hoofd en duwde ze in zijn handen. De man aan de tafel knikte goedkeurend en staaarde Jack met gifgroene ogen aan.

'Hoe oud is hij?'

'Hij is in april tien geworden.'

'Dat is te oud.'

'Maar u zegt zelf dat de leeftijd geen belang heeft. Hij is klein en mager en erg lenig.'

‘Hij kan volgende maand al een groeischeut krijgen en dan kan ik niks meer met hem beginnen.’

Er viel een stilte en Michael keek teleurgesteld naar het zand op de vloer.

De man aan de tafel nam nog een slok van zijn kroes en wiste het schuim van zijn mond met de rug van zijn hand.

‘Maar een onmens ben ik ook niet’, zei hij. ‘Jij hebt dringend geld nodig en ik heb dringend een jongen nodig. We zullen dus tot een overeenkomst moeten komen.’

Jack keek geschrokken naar zijn vader. Dat was het dus! Nu hij geen werk meer had, kon hij amper voedsel kopen voor zichzelf. Voor Jack zou hij weldra helemaal niet meer kunnen zorgen. De enige oplossing was zijn zoon verkopen aan iemand die hem een beroep kon aanleren. Jack kon zich met de beste wil van de wereld niet voorstellen wat het beroep van de man aan de tafel was. En waarom had hij zo dringend een jongen nodig?

‘Het joch is geen acht gienjes* waard, verre van. Ik geef je er vijf en dat is mijn hoogste bod.’

Michael zuchtte en Jack keek hem aan. Meende hij dat nu echt? Maar opeens zag hij tranen in Michaels ogen en hij begreep dat hij geen keus had. Het was een hartverscheurende beslissing en zijn moeder zou het er nooit mee eens geweest zijn, maar Jack wist dat zijn vader het deed om hem een toekomst te geven. Als zijn zoon een vak leerde, kon hij zich misschien uit de armoede omhoogwerken en een beter leven leiden.

Om de daad bil het woord te voegen, verdween de hand van de man in zijn jasje en kwam weer tevoorschijn met een beurs, die hij op de tafel gooide. Jack hoorde de munten rinkelen. Er moest een smak geld in zitten!

* **Gienje:** Oude Engelse munt, oorspronkelijk geslagen uit goud, afkomstig van Guinee. Had als rekenmunt een waarde van 21 shilling.

Michael nam de beurs aan en liet het geld in zijn handpalm vallen. ‘Hij is van u’, zei hij uiteindelijk en zijn stem brak.

Jack voelde de hand van zijn vader nog een laatste keer door zijn haar strijken.

‘Het spijt me, jongen.’

‘Vader?’ Jack draaide zich om en zag hem naar de deur lopen. ‘Vader, wacht!’

Hij wilde hem achterna rennen, maar de deur van de kroeg sloeg dicht.

De man met de bakkebaarden was in twee passen bij hem en pakte zijn arm beet. Zijn hand was enorm en hij kneep ontzettend hard.

‘Au!’ kreunde Jack.

‘Hij is weg!’ snauwde de man. ‘En je zult nog veel meer pijn voelen als je je niet gedeisd houdt!’ Hij liet Jack los en ging zitten.

‘Luister goed, joch’, zei hij nadat hij weer een slok van zijn kroes genomen had. ‘Mijn naam is Noah Kenworth en ik ben de beste schoorsteenveger van East End. Maar je zult mijn naam nooit gebruiken, want je zult me altijd en overal met *sir* aanspreken. Misschien vergeet je dat in het begin, maar dan zal ik je eraan herinneren op een manier dat je het nooit meer vergeet. Je spreekt nooit, tenzij je iets gevraagd wordt. Als ik iets van je vraag, dan doe je het meteen. Begrepen? Spreek!’

‘Ja, sir’, zei Jack.

Het verbaasde hem dat zijn stem zo stevig en vastberaden klonk, want er brandden tranen in zijn ogen. Maar tranen konden hem niet helpen. Zijn nieuwe thuis werd de woning van Noah Kenworth, de schoorsteenveger, en hij moest er het beste van maken.

Met roet gevulde jutezakken

De beste schoorsteenveger van East End woonde op een zolderkamertje in een oud, vervallen huis. In de rest van het huis woonden andere families, soms met twee gezinnen in hetzelfde kamertje. Het stonk er verschrikkelijk naar uitwerpselen en vuilnis. Die stank ging natuurlijk helemaal tot boven, zodat hij ook altijd in het zolderkamertje hing.

Er stonden een tafel en een stoel en in de hoek een kolenkachel, die Noah meteen aanstak om de ergste kou te verdrijven. Jack wreef zich warm en keek door het gebarsten dakvenster. Dat keek uit over de daken van Londen. Duizenden lichtjes schenen over de stad. Sterren waren er niet, die gingen schuil achter een dik wolkendek, dat opnieuw zwanger was van een sneeuwbuï.

Noah stak wat kaarsen aan, zodat Jack zijn nieuwe thuis beter kon zien. Naast de kachel, in de hoek, stond een groot bed met een matras en heerlijke donsdekens. Het bed van Noah. Dat van Jack lag aan de andere kant van het kamertje: vier met roet gevulde jutezakken.

‘Is het misschien niet goed genoeg voor zijne majesteit?’ vroeg Noah toen hij Jacks teleurgestelde blik zag.

‘Ja... ja, sir.’

‘Goed. Mijn vorige jongen heeft er drie jaar op geslapen. Ik hoop dat jij het langer volhoudt.’

‘Was hij te oud geworden, sir?’

Noah grijnsde.

‘Te oud en te lomp, ja. Hij is gevallen. Van zes meter hoog, met zijn kop naar beneden. Veel ouder zal hij nu niet meer worden.’ Hij lachte een

kerkhof van zwarte, rotte tanden bloot. ‘Ik hoop dat jij beter oplet als je in een schoorsteen klimt.’

‘In... In een schoorsteen, sir?’ stamelde Jack.

‘Dat is wat een *climbing boy* doet. Klimmen. Roet en teer blijven aan de wanden van de schoorstenen plakken. Een volwassen man kan daar niet bij, maar een jongen wel. Jij klimt er dus in en schraapt alles weg met je handen. En zorg maar dat er geen spatje meer te zien is. Verder moet je ook mijn spullen dragen. EN JE MOND HOUDEN!’

Jack schrok van die onverwachte uitval. Hij durfde niets meer vragen en ging stilletjes op zijn bed zitten.

Noah trok een kast open. Hij pakte er een beschimmeld stuk brood en een kan bier uit, ging aan tafel zitten en begon te eten. Jack voelde zijn maag knorren en keek zo opvallend mogelijk naar het eten. Het lukte, want Noah zag het.

‘Wat zit je daar te gapen? Heeft je vader je vanmorgen soms niks te eten gegeven?’

Jack knikte ja.

‘Wel dan? Jij eet één keer per dag. Anders kom je geheid klem te zitten in een schoorsteen.’

Toen Noah klaar was met eten, was het bedtijd.

‘Maar eerst gaan we wat aan dat wilde gras van je doen’, zei hij. Jack wist niet wat hij bedoelde. Tot Noah een scheermes pakte en hem gebood op de stoel te gaan zitten.

‘Je wilt toch niet dat die rattenkop van je vol viezigheid komt te zitten?’ zei hij en hij zette het mes in Jacks lokken.

Alles ging eraf, tot hij alleen nog een veld van prikkende stoppeltjes had. En wat bloederige snijwondjes waar Noah met zijn scheermes uit de bocht was gegaan.

Jack verlangde er vurig naar zijn ogen te kunnen sluiten en zich te laten wegdrijven in dromen. Weg van Noah en zijn scheermes. Maar zelfs dat lukte niet. Noah snurkte vreselijk en beneden was er een laaiende ruzie aan de gang, die danig uit de hand liep. Een uurtje later leek het alsof daar wel twintig mensen tegen elkaar aan het schreeuwen waren. En tot overmaat van ramp kreeg Jack nachtelijk bezoek. Een stuk of drie grijze muizen scharrenlden met schichtige bewegingen over de vloer en deden zich te goed aan de broodkruimels die Noah had laten vallen. De muizen kropen zelfs over Jack heen en snuffelden aan zijn kleren.

Als toilet stond naast het bed van Noah een emmer, die iedere ochtend leeggegoten werd. Jack had al snel door dat hij maar beter zo weinig mogelijk geluid kon maken. Noah zou het hem vast niet in dank afnemen als hij gewekt werd door een windje van zijn knechtje.

De eerste werkdag

Het leven van een *climbing boy*, letterlijk een klimjongen, was ontzettend hard. Daar kwam Jack de volgende dag al achter. Het was halfvijf toen Noah hem wekte met een trap tegen zijn achterste. Ze moesten voor dag en dauw op omdat de schoorstenen dan nog koud waren. Als ontbijt kreeg Jack een stuk beschimmeld brood en een kroes met verschaald bier. Hij had nog nooit bier gedronken en vond dat het vies en bitter smaakte. Maar hij wist dat het waarschijnlijk alles was wat hij die dag te drinken zou krijgen. Toen hij klaar was, voelde hij zich licht in zijn hoofd en had hij het gevoel dat hij de hele wereld aankon.

Noah pakte de zak met gereedschap en gaf hem aan Jack. Zelf droeg hij een bundel touw en een laddertje, dat hij om zijn bovenlichaam snoerde.

Omdat Jacks stem hoger klonk en verder droeg, moest hij de komst van de schoorsteenveger aankondigen in de straten. ‘Schoorsteenveger!’ moest hij roepen zo hard als hij kon.

Sommige mensen keken hen lachend na, kinderen riepen scheldwoorden. Maar Jack stoorde zich daar niet aan. Hij keek voortdurend om zich heen, want ze liepen door wijken waar hij nog nooit geweest was. Wat waren de huizen daar mooi en groot! De straten waren netjes en iedereen liep in deftige kleren. Ze werden bijna meteen aangeklampt door een man in een net pak. Hij was butler en zijn meester had hem gevraagd dringend een schoorsteenveger te zoeken.

‘De schoorsteen trekt al een paar dagen niet meer zo goed’, vertelde hij terwijl Noah en Jack hem volgden.

Het huis waar hij butler was, stond wat verder in de straat. Het was een kast van een huis van witte steen en met zuilen. De voordeur was prachtig wit geschilderd en voorzien van een bronzen klopper in de vorm van een leeuwenkop.

Jack en Noah bleven op de drempel wachten tot de butler de heer des huizes op de hoogte gebracht had. Toen hij terugkwam, liet hij hen binnen.

Jack keek zijn ogen uit. Het was ongetwijfeld het grootste en mooiste huis dat hij ooit gezien had. Overal waar hij keek, zag hij goud en zilver en aan de muren keken strenge portretten op hem neer. Hij liep wat langzamer en keek geboeid naar een schilderij van een mooie jonge vrouw. Ze deed hem een beetje aan zijn moeder denken en hij voelde tranen branden in zijn ogen.

‘Sta niet zo te gapen, jongen!’

Noah pakte hem ruw bij zijn arm en trok hem mee naar een andere kamer. Daar was alles bedekt met smetteloos witte lakens. De tafels, kasten, stoelen, schilderijen en zelfs de tapijten, die ongetwijfeld bijzonder mooi waren.

Noah stak zijn hoofd in de haard en keek omhoog.

‘Geen wonder dat die niet meer trekt’, zei hij tegen de butler. ‘Hij is aan een grondige schrobbeurt toe.’ Hij zette het laddertje in de haard en trok Jack dichterbij. ‘Aan de slag, jongen!’

Jack kreeg een ruwe handborstel om er het hardnekkigste vuil mee te lijf te gaan en werd in de schoorsteen geduwd. Hij klom op de eerste sport van het laddertje en keek aarzelend omhoog. De schoorsteen was pikdonker en ontzettend smal en hoog. Helemaal bovenaan lonkte een vierkantje grijze lucht.

‘Waarop wacht je? Denk je soms dat het roet vanzelf naar beneden zal komen? Maak een beetje voort, of... ‘

Noah pakte zijn stok en duwde de scherpe pin dreigend in Jacks richting.

Om een ongetwijfeld pijnlijke por in zijn achterste te ontwijken kon Jack niet anders dan verder op het laddertje klimmen.

In de schoorsteen waren houten balkjes aangebracht, die hij als houvast kon gebruiken om verder omhoog te klimmen. Maar toch moest hij uitkijken waar hij zijn voeten zette, want sommige balkjes waren rot en zouden zijn gewicht niet kunnen dragen. De wanden van de schoorsteen waren van ruwe baksteen, die zijn ellebogen en knieën schaafde. Hij veegde met zijn handen en armen over de wanden, zodat het roet loskwam en in zwarte wolken naar beneden viel. Hij kneep zijn ogen dicht, maar het drong door zijn neusgaten naar binnen, bleef in zijn luchtwegen zitten en sneed zijn adem af. Hij moest hoesten en verloor bijna zijn greep. Hij klom een beetje hoger, maar er kwam een hoop roet naar beneden, vlak op zijn hoofd, en nu kreeg hij geen greintje lucht meer binnen. Hij kreeg het ontzettend benauwd en kon niet verder. Hij moest lucht hebben en klom naar beneden.

‘Waar denk jij heen te gaan?’ bulderde de stem van Noah door de smalle tunnel.

Jack opende zijn ogen en door het stof heen zag hij dat er met de stok met de pin in zijn richting gepord werd.

‘Waag het niet nog verder naar beneden te komen!’ riep Noah dreigend.

Gelukkig begon het roetstof op te trekken en Jack kreeg weer wat zuurstof binnen. Hij klom opnieuw naar boven en veegde de teerresten weg met zijn handborstel. Eindelijk kon hij zijn hoofd naar buiten steken. Hij hoestte stof op en spuwde een zwarte fluim naar beneden.

Hij had nu een prachtig uitzicht over de stad. Hij zag de koepel van Saint Paul's en kon de Thames zien met aan de overkant, in de verte, het parlement en Big Ben. Onder hem lagen duizenden, misschien wel honderdduizenden besneeuwde daken en schoorstenen. Dat was een beeld dat alleen schoorsteenvegertjes te zien kregen, als beloning voor het zwoegen en stof inademen.

‘Kom je nog, of moet ik het vuur aansteken?’

Jack keek door de schoorsteen naar beneden en zag in de diepte het gezicht van Noah. De stok met de pin zag hij niet meer.

‘Ik kom eraan, sir!’

Zo snel als hij kon probeerde hij naar beneden te klauteren. Maar in zijn haast zette hij een voet op een van de vermolmde balkjes. Hij voelde het hout meegeven en... Het balkje brak af en hij schoof met een gil naar beneden. Gelukkig kon hij nog net een ander balkje vastgrijpen en zich klemzetten tegen de wanden van de schoorsteen. Zijn knieën schuurden over de ruwe stenen en de pijn gierde door zijn benen.

Noahs gezicht verscheen weer in de haard.

‘Hou verdomme op met spelen en kom hier!’

Jack klom voorzichtig verder en landde met beide voeten op de begane grond. Noah greep hem meteen bij zijn jasje en verkocht hem twee flinke oorvijgen.

‘Dat zal je leren de paljas uit te hangen!’

Jack zag zichzelf in de grote spiegel met gouden lijst die boven de schrijftafel hing. Alles aan hem was zwart: zijn gezicht, zijn handen, zijn armen, zijn benen en zijn kleren. Alleen op de plek waar Noahs hand zijn wang geraakt had, prijkten vijf witte vingers.

Een bondgenoot

Die ochtend klom Jack in vijf schoorstenen. Hij stelde al snel vast dat niet overal balkjes voorzien waren om het klimmen te vergemakkelijken. Soms moest hij zich gewoon met knieën en ellebogen klemzetten tegen de ruwe bakstenen. Zo kon hij zich dan naar boven werken in de schoorsteen. Het bloed liep langs zijn armen en benen en het roet brandde in de schaafwonden. Zijn ogen waren rood en gezwollen en zijn keel was rauw, maar nu zat het werk erop. Met zijn geschaafde knieën en de zware zak op zijn rug kon hij Noah amper bijhouden. Hij was doodop. Het enige wat hij nog wilde, was zich wassen, zo snel mogelijk onder de wol kruipen en dromen. Dromen dat hij heel ver hiervandaan was.

Maar Noah ging niet recht naar huis. Hij liep naar de *Bear and Arms*, waar hij Jack de vorige dag gekocht had. Toen Jack vroeg of hij zich daar kon wassen, wees Noah naar een pomp, een eindje verderop in het steegje.

Er hingen ijspegels aan de pomp en het water was nog net niet bevroren. Jack huiverde terwijl hij wat ijswater in zijn gezicht gooide, maar het deed wel deugd. Zeker toen hij het bloed en het vuil van zijn geschaafde knieën en ellebogen waste. Het prikte ontzettend, maar de kou verdoofde de pijn. Toen hij weer in de kroeg kwam, zat Noah al aan zijn vertrouwde tafeltje. Hij had een fles gin gekocht en nam er af en toe een slok van. Had hij het geld dat ze net verdiend hadden dan niet nodig om brood te kopen?

‘Ga zitten!’ zei hij.

Jack ging tegenover hem zitten. Hij had honger, maar op middageten durfde hij niet te hopen.

Noah nam het glas dat naast de fles stond, goot het halfvol en schoof het in Jacks richting.

‘Je wordt een goede climbing boy’, zei hij na een korte stilte. Het was voor het eerst dat Jack iets bemoedigends uit zijn mond hoorde.

‘Drink op’, zei Noah. ‘Het helpt om de pijn te vergeten.’

Jack pakte het glas gin en rook eraan. Hij trok zijn neus op want het rook ontzettend sterk. Toch nam hij voorzichtig een slokje, maar spuwde het meteen uit. Zijn mond stond in brand en het vuur baande zich een weg naar zijn slokdarm.

Noah lachte luid.

‘Je zult het wel leren drinken, jongen. Weldra zul je niet meer zonder kunnen.’

Maar Jack liet het goedje staan. Hij keek naar de deur, die net weer opengegaan was. Er kwam nog een schoorsteenveger binnen. Een magere, kale vent met een pokdalig gezicht, een snor en een zwarte mantel. In zijn zog liep zijn knechtje. Die jongen was ouder dan Jack, misschien twaalf of dertien. Hij had kort, blond haar en zag er bleek en uitgemergeld uit. Hij had een paar lelijke littekens en zijn diepe, raspende hoest verried een longaandoening, ongetwijfeld het gevolg van het roet. Hij droeg zwarte kleren, giften van een begrafenisondernemer, en liep op blote voeten. De man ging aan een tafeltje voor twee zitten, maar de jongen bleef staan.

Noah had gezien dat Jack naar de nieuwe gasten keek. ‘Dat is Ned Riley met zijn jongen.’

‘Mag hij niet gaan zitten?’ vroeg Jack.

‘Alleen als zijn meester het zegt.’

Jack dwong zijn blik snel naar zijn glas met gin. Te laat. Hij voelde zich angstig worden toen Ned opstond en naar hun tafeltje kwam.

‘Is dat nu je nieuwe climbing boy?’ vroeg hij smalend. ‘Lijkt me weggegooid geld. Sta op, snotjongen!’

Jack keek naar Noah en die knikte dat hij moest doen wat Ned zei. Maar het duurde Ned wat te lang. Met een bliksemsnelle beweging trok hij Jack ruw overeind en begon zijn spieren, zijn armen en zijn benen te betasten. Hij lette niet op Jacks wonden. Jack kreunde van de pijn toen hij ruwe vingers over zijn geschaafde knieën voelde schuren.

‘O, doet dat pijn?’ Ned torende boven Jack uit met een angstaanjagende grijns op zijn gezicht. ‘Daar heb ik een remedie voor!’

‘Laat hem met rust, Ned!’ riep Noah.

Maar Ned deed alsof hij het niet hoorde. Hij griste een bokaal met pekkel van de toog, stopte zijn hand in het zoute water en wreef het in Jacks wonden. Een gierende pijn trok als laaiend vuur door Jacks hele lijf. Hij schreeuwde het uit en kromp ineen op de vloer.

Ned gierde van het lachen, maar hield daar abrupt mee op toen Noah opeens voor hem stond. Die was opgesprongen en zijn woedende gezicht verried dat je maar beter niet met hem solde.

‘Jack is mijn jongen!’ bits te hij. ‘Ik heb hem gekocht en jij hoeft je er niet mee te bemoeien, Ned!’ Toen draaide hij zich om naar Jack. ‘Ga je knieën wassen aan de pomp!’

Jack waste nog nasnikkend de brandende pekkel met ijskoud water uit zijn wonden. Hij keek angstig op toen hij plots voetstappen hoorde.

‘Je hoeft niet bang te zijn’, zei Neds climbing boy.

Jack droogde zijn tranen, zodat hij hem beter kon zien. Hij zag er helemaal niet uit als zijn meester. Hij had lieve ogen en een aardig gezicht, ondanks de littekens. Hij glimlachte, maar Jack zag ook woede en strijdvaardigheid in zijn blik.

‘Gaat het al wat beter?’ De jongen hoestte en knielde naast Jack.

‘Ik heet Nicolas. Mijn meester heeft dat vroeger ook met mij gedaan. Hij zegt dat je knieën ervan harden. Maar dat is niet waar.’

‘Hoe lang ben je al bij hem?’ vroeg Jack.

‘Sinds ik zes was. Ik ben nu dertien.’

Jack kon zich niet voorstellen dat hij zeven jaar lang met zo'n bruoet zou moeten leven. Ineens leek voor Noah werken niet meer zo erg.

‘Waar hang je nu weer uit, rattenjong?’

Neds stem ging dwars door de muur en rolde door de steeg.

‘Ik zie je nog wel’, zei Jack snel.

‘Dat kan ik je niet beloven’, zei Nicolas.

‘Waarom niet? Je komt hier toch elke dag met je meester?’

‘Het leven van een climbing boy is nooit zeker. Ik ben ziek. Er zit roet in mijn longen.’ Hij hoestte alsof hij dat probeerde te bewijzen. ‘Mijn meester heeft al negen jongens gehad en geen enkele heeft zijn veertiende lente gezien.’

‘Smerige kleine hond!’ bulderde Neds stem. ‘Moet ik je komen zoeken?’

‘We kunnen maar beter teruggaan’, zei Jack. Nicolas knikte en ze liepen samen de steeg uit.

Maar bij de deur van de kroeg bleef Nicolas plots staan.

‘Vanavond om twaalf uur zal ik op je wachten op de trap van de Christ Church.’

En voor Jack iets kon zeggen, had Ned Nicolas al bij de lurven gegrepen en sleurde hij hem de kroeg binnen.

Noah kwam naar buiten en duwde de zak met gereedschap in Jacks armen.

‘Je brengt die jongen in de problemen door met hem om te gaan!’ snauwde hij. ‘Als je niet uitkijkt, slaat Ned hem morsdood. Hij heeft dat al gedaan, weet je!’

De dag liep stilaan op zijn einde en de Londense straten bruisten van leven. Koetsen en karren reden af en aan en je moest uit je doppen kijken om niet onder de wielen terecht te komen. Prostituees in wijde rokken ronselden klanten en op Brick Lane werden de gaslantaarns aangestoken. Jack sjokte achter Noah aan met de zware zak. Zijn gedachten zweefden ver weg. Hij had een bondgenoot gevonden. Misschien zelfs een vriend.

Nicolas' geheim

Noah lag al te snurken op zijn bed, maar Jack lag klaarwakker op de zakken roet. Hij luisterde naar de melodie van Big Ben en telde de slagen. Het waren er elf.

Hij stond stilletjes op en sloop naar de deur. Die was op slot, maar Noah had de sleutel erop laten zitten, wat bewees dat hij zijn knechtje vertrouwde. Jack aarzelde even, maar trok toen toch zijn jasje aan. Hij liep op zijn tenen de gang in en sloot de deur zorgvuldig.

Zo snel als hij kon, haastte hij zich door de straten van Spitalfields. Hij moest uitkijken dat hij geen agent tegenkwam. Een kleine jongen 's nachts alleen op straat, die kon alleen maar iets in zijn schild voeren. Toen hij door Red Lion Street liep, zag hij in de verte de blanke toren van de Christ Church al. Het vreemde bouwwerk zag er spookachtig uit in de nacht. De donkere ramen leken naar hem te staren als de ogen van het een of ander monsterachtig wezen. Maar zijn angst verdween toen hij Nicolas zag. Die zat op de trap van de kerk en glimlachte toen hij hem zag komen. Waarschijnlijk had hij niet verwacht dat Jack zou komen opdagen.

Jack liep naar hem toe en ging naast hem op de stenen trap zitten. 'Wat gaan we doen?' vroeg hij meteen. 'Het is erg laat.'

'Ik wil je een geheim laten zien', zei Nicolas. 'Maar eerst moet je me beloven dat je het niemand zult doorvertellen.'

'Ik beloof het', zei Jack en hij meende het.

'Goed', zei Nicolas alleen maar en hij stond op.

Jack volgde zijn kersverse vriend door de donkere straten. Het was mistig en het gaslicht van de straatlantaarns was hun enige metgezel. In een

nauwe steeg, bij een hoge muur met een spijlenhek, bleef Nicolas staan. Achter het hek lag een braakliggend stuk grond.

Nicolas wachtte en luisterde. Jack wilde vragen waarop hij wachtte, maar plots begonnen de klokken van Londen te luiden. Big Ben als eerste, daarna ook Westminster en de honderden klokken in de kerken, kathedralen en klokkentorens van de stad. Het was middernacht.

Op dat moment duwde Nicolas het hek open en liep naar binnen.

Jack wilde vragen of dat wel mocht, maar zodra hij door het hek liep, veranderde alles om hem heen. Het werd dag en de winterkou verdween. Het dreigende silhouet van de Christ Church was verdwenen en had plaatsgemaakt voor een stralende zomerzon. Nicolas keek hem al even stralend aan en Jack kon geen woord uitbrengen. Ze waren in een ongelooflijk prachtige tuin terechtgekomen. Het gras onder zijn voeten was mals en groen en overal floten vogeltjes. Er stonden bomen, waarvan de takken doorhingen van het fruit. En waar hij ook keek groeiden duizenden bloemen, in alle kleuren die je kon bedenken.

‘Nicolas, waar zijn we?’

‘Geef me je hand.’

Nicolas had een handvol kersen geplukt en legde ze in Jacks handpalm.

‘Dit is de tuin van de schoorsteenvegetjes. Alleen zij kennen het geheim en geven het aan elkaar door.’

Jack stopte een van de donkerrode vruchten in zijn mond. Heerlijk!

‘Vaak zijn hier nog andere jongens’, zei Nicolas. ‘Maar vannacht zijn we alleen.’

‘Hoe komt het dat het hier zomer is en buiten winter?’

‘In deze tuin is het altijd zomer.’ Nicolas klom in een appelboom, sloeg zijn benen om een dikke tak. ‘Zie je die muur daar?’ Hij wees naar een stuk

afbrokkelende muur pal in het midden van de tuin. ‘Dat is de poort naar de Andere Kant. Daar is alles perfect en je hebt er geen roet meer in je longen.’

‘Maar ik zie geen poort’, zei Jack verbaasd.

‘De muur is de poort. Je moet er gewoon doorheen lopen.’

‘Door een muur lopen?’ Jack grinnikte. ‘Dat kan toch helemaal niet?’

‘Toch is het zo.’

‘Bewijs het dan.’

Nicolas sprong uit de boom.

‘Als je door de muur loopt, kun je niet meer terug.’

‘Dat zou toch helemaal niet erg zijn?’

Nicolas keek bedremmeld naar het gras tussen zijn tenen.

‘Ik durf het niet’, zei hij zacht.

‘Waarom niet? Wat heb je te verliezen?’

‘Ik ben bang om... alleen te zijn.’

Jack glimlachte.

‘Dan moeten we er samen doorheen gaan.’

Nicolas keek verrast op.

‘Meen je dat?’

‘Tuurlijk! Alles is beter dan wat we nu hebben!’

Jack wees naar zijn gewonde knieën.

‘Wanneer wil je het doen?’ vroeg Nicolas. ‘Nu?’

Dat leek Jack wat plots. Hij was ook een beetje bang.

‘Kunnen we hier elke dag terugkeren?’ vroeg hij.

‘Ja, maar je kunt alleen in de tuin om klokslag middernacht’, zei Nicolas. ‘Ik zal iedere avond op je wachten op de trap van de kerk.’

‘En ik zal er iedere avond zijn’, beloofde Jack.

Hij vond het moeilijk om weg te gaan uit de prachtige tuin. Kon je er echt alleen om middernacht in? Toen Nicolas het hek achter hen sloot, keek

Jack nog even door de spijlen. Het was opnieuw donker in de tuin. Hij zag gewoon een stuk braakliggende grond vol puin en rommel die de mensen in de loop van de jaren over de muur gekieperd hadden. Hij morrelde ook nog even aan het hek, maar het zat onherroepelijk dicht. Aan de kerk gingen de jongens elk hun eigen weg. Het afscheid was nu minder zwaar, want ze dachten allebei al aan de volgende dag. Dan zouden ze opnieuw in de tuin kunnen.

Een gevoel van intens geluk

Zo ging het toen iedere nacht. Klokslag elf ging Jack er stilletjes vandoor en klokslag twaalf liepen ze de tuin in. Soms waren er ook andere schoorsteenvegertjes en Jack merkte dat de tijd in de tuin trager liep. Het leek wel alsof ze er een halve dag speelden, maar als ze buitenkwamen, sloeg Big Ben altijd net één uur.

Jacks nachtelijke avonturen met Nicolas in de tuin maakten het zware werk draaglijker. Terwijl hij in de schoorstenen klom, was hij in gedachten in de verborgen tuin. En als hij boven uit de schoorsteen kwam, zocht hij elke keer naar de witte toren van de Christ Church, waar ze elkaar 's avonds weer zouden ontmoeten.

Maanden gingen voorbij en het plan om samen door de muur te gaan, raakte in de vergetelheid. De tuin was wonderlijk genoeg om hun ellendige leven een beetje kleurrijker te maken.

Het was halftwee toen Jack op een avond de trap opsloep na een bezoek aan de tuin. De deur was nog open en hij ging voorzichtig naar binnen. Pas toen hij de sleutel wilde omdraaien, merkte hij dat het ongewoon stil was in het kamertje. Hij hoorde Noah niet snurken!

Plots grepen twee handen hem stevig vast en sleurden hem door de kamer. In het maanlicht dat door het raam viel, zag hij het woedende gezicht van zijn meester.

‘Waar ben jij naartoe geweest?’ gromde die.

Jack was te erg geschrokken om een woord te kunnen uitbrengen.

‘Spreek!’

Jack kon de waarheid niet zeggen. Hij had Nicolas beloofd het geheim te bewaren.

‘Ik eh... het roet. Ik kon niet goed ademen en ben een luchtje gaan scheppen.’

Dat leek een uitleg waartegen Noah niets kon inbrengen.

‘Ga slapen!’ snauwde hij. ‘Ik wil niet dat je morgen boven in een schoorsteen in slaap valt!’

‘Ja, sir.’

Toen Jack even later op zijn zakken lag, zag hij Noah de deur op slot doen en de sleutel in zijn broekzak stoppen.

Toen ze de volgende dag na hun ronde de *Bear and Arms* binnenkwamen, zag Jack meteen Ned Smith zitten. Hij was alleen en al behoorlijk dronken. Jack vroeg zich af waar Nicolas kon zijn. Zij hadden toch ook moeten werken?

‘Ben je je jongen kwijt, Ned?’ schamperde Noah.

Ned keek op en grijnsde.

‘En maar goed ook! Hij was te oud en te lomp aan het worden! Die rat is vanmorgen gestikt in de schoorsteen van het weeshuis. Wat wil je, zijn longen waren kapot. Ik zal er morgen wel weer een nieuwe hebben.’

Het was net alsof de grond onder Jacks voeten wegzakte. Hij kreeg geen lucht meer en niet alleen doordat zijn luchtpijp nog vol roet zat. Hij deed alsof hij Noah niet hoorde vloeken en rende naar buiten. Dat kon niet! Nicolas mocht niet dood zijn!

Hij bleef maar rennen, zonder te weten waarheen. Pas toen hij door de sneeuw heen de trap van de Christ Church zag, bleef hij staan. Nicolas zat er niet. Jack ging op het plekje van zijn vriend zitten en begon te huilen.

Hoe lang hij daar zo zat, wist hij niet, maar de avond begon al te vallen toen hij opstond. Het was hard beginnen te sneeuwen en het vroom dat het kraakte. Hij dwaalde door de straten tot hij de steeg vond en de muur waarachter de tuin lag. Hij duwde tegen het hek, maar dat ging niet open. Hij moest wachten tot het twaalf uur sloeg. Het begon nog harder te sneeuwen. Hij ging tegen de muur zitten en probeerde zich warm te houden door zijn knieën tot tegen zijn borst op te trekken. Zo dommelde hij in.

Hij werd wakker toen wel duizend klokken door de straten galmden. Veel dichters dan anders, alsof ze vlak boven zijn hoofd hingen. Was het al twaalf uur? Het was pikdonker en de steeg was helemaal ondergesneeuwd. Hij besloot de slagen maar niet te tellen. Als hij daarmee klaar was, zou het hek misschien weer vergrendeld zijn. Als de bliksem stond hij op en zette zijn volle gewicht tegen het hek. Het ging open en hij liep de behaaglijke warmte van de tuin in.

Hij zag meteen dat hij daar niet alleen was.

‘Hoi, maatje!’ klonk het vrolijk.

Nicolas hing ondersteboven met zijn benen aan een tak in de appelboom.

‘Nicolas!’ riep Jack dolgelukkig en hij rende huilend naar zijn vriend.

Nicolas hees zich omhoog en liet zich zakken. Hij landde tussen de veldbloemen in het gras en lachte toen Jack hem om zijn nek vloog.

‘Hij heeft gelogen!’ riep Jack. ‘Je meester heeft gelogen!’

Nicolas bleef alleen maar glimlachen.

‘Het moment is aangebroken’, zei hij een paar tellen later.

‘Welk moment?’

‘Het moment om samen naar de Andere Kant te gaan...’

Nu herinnerde Jack zich hun belofte bij hun eerste bezoek aan de tuin.

‘Ja’, knikte hij. ‘Het moment is aangebroken.’

Hij voelde het. En opeens had hij geen angst meer.

Hij pakte Nicolas' uitgestoken hand en ze liepen door het gras naar de bouwvallige muur.

Even dacht Jack nog dat ze er pal tegenaan zouden lopen, maar hij voelde dat de muur meegaf. Het was net alsof ze door een drilpudding liepen.

En opeens werd alles licht om hen heen en een gevoel van intens geluk daalde over hem als een zachte, warme deken.

En plots wist hij wat zijn moeder op haar sterfbed bedoeld had. Er waren nog andere plekken...

Een politieagent vond Jack voor de muur, vlak naast het hek. De jongen lag half ondergesneeuwd met zijn armen om zich heen geslagen. Doodgevroren in de koude Londense winternacht.

Dit verhaal kreeg een eervolle vermelding in de John Flandersprijs 2006 en werd op 14 september 2007 gepubliceerd in de reeks Vlaamse Filmpjes van uitgeverij Averbode (3211 - 78ste jaargang, nr. 2).

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en wordt gratis aangeboden voor eigen gebruik. Het vermenigvuldigen, verspreiden en/of publiceren van deze tekst onder eender welke vorm zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteur, is verboden.

www.johanvandevelde.be